

ע"פ 5500/13 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 5500/13

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: פלוני

נגד

המשיב: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 25.6.2013 בת"פ 23656-07-12 שניתן על ידי
כבוד השופטת ר' לורך

תאריך הישיבה: י"ג באלול התשע"ד (8.9.2014)

בשם המערער: עו"ד שי טובים; עו"ד רחל טוביה

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כב' השופטת ר' לורך) בת"פ 23656-07-12 מיום 25.6.2013, במסגרתו הושת על המערער עונש של 9 שנות מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך

עמוד 1

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ובעבירה של מעשה פזיזות ברשלנות תוך נהיגת רכב, לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, המערער והמתלוננת הם בני זוג פרודים ולהם ילד משותף, יליד שנת 2009 (להלן: הקטין). בין השניים התנהל הליך משפטי בבית המשפט לענייני משפחה, ובהמשך להסדרי הראייה שנקבעו, נהגו המערער והמתלוננת להיפגש בחניית מרכול ברעננה על מנת להחליף ביניהם את המשמרות על הקטין. ביום 27.6.2012 בשעות הצהריים, נודע למערער כי המתלוננת הגישה נגדו תביעה העוסקת במשמורת ובמזונות הקטין, ולנוכח זאת, הוא התמלא זעם כלפיה והצטייד בשני סכיני קומנדו כדי לפגוע בה. בשעות הערב של אותו היום, עת נפגשו השניים בחנייה על מנת שהמערער ישיב את הקטין למשמורת המתלוננת ובשעה שזו חוגרת את הקטין ברכבה, המערער נטל את אחד הסכינים מרכבו, התקרב אל המתלוננת והחל לדקור אותה דקירות רבות בחלקי גופה השונים וכן הכה אותה באגרופים בראשה, בבעיטות ובטריקת דלת רכבה על גופה. בעוד המתלוננת פגועה ומדממת כתוצאה מהדקירות, המערער נטל את הקטין מרכבה ולקחו לרכבו. לאחר מכן, בעוד המתלוננת מנסה להזעיק עזרה, המערער התניע את רכבו ונסע לכיוונה תוך כדי האצת מהירות הרכב עד אשר פגע בה מאחור בעוצמה רבה. כתוצאה מהפגיעה, המתלוננת הוטחה במכסה המנוע של המערער ובהמשך נפלה על הכביש. לאחר הפגיעה, המערער נמלט מהמקום כשהוא נוהג ברכבו מבלי להדליק אורות, בפראות ובמהירות, כשהוא סוטה בין נתיבים ולא שועה להוראות המשטרה לעצור את רכבו. המערער נעצר לאחר שבוצעה חסימה משטרתית אשר מנעה את המשך נסיעתו. כתוצאה ממעשיו של המערער, המתלוננת סבלה מדקירות בחלקי גופה השונים ומהמטומה בצד הימני של פניה, ואושפזה למשך כ-5 ימים.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 25.6.2013 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. בקביעת מתחם העונש ההולם לאירוע כולו על שתי העבירות בהן הורשע המערער, בית המשפט המחוזי עמד על הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, על מדיניות הענישה הנהוגה ועל הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. באשר לערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו, נקבע כי המערער פגע פגיעה בלתי מבוטלת בערך המוגן של שמירה על שלמות גופו, חירותו ושלוותו הנפשית של כל אדם. בית המשפט המחוזי מצא כי המערער פגע במתלוננת פגיעה חמורה מאוד, אשר הותירה צלקות עמוקות בגופה ובנפשה, וכל זאת כאשר בנם הקטין נוכח ועד למעשים. באשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי התחשב בתכנון שקדם לביצוע העבירות, בנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה, בנזק שנגרם למתלוננת ולקטין, בסיבות שהביאו את המערער לביצוע העבירה, ובכך שהוא היה יכול להימנע מביצוע העבירות. באשר למדיניות הענישה הנהוגה, בית המשפט המחוזי בחן את הענישה בעבירות אלימות קשה בכלל וכלפי בנות זוג בפרט, וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 7 ל-13 שנות מאסר בפועל.

4. על מנת לקבוע את העונש המתאים למערער, בית המשפט המחוזי התחשב בנסיבותיו האישיות של המערער שאינן קשורות לביצוע העבירה, וביניהן, כך שהוא הודה בביצוע העבירות, שיתף פעולה עם חוקריו, הביע צער על מעשיו, נטל אחריות עליהם והסביר כי פעל מתוך זעם וכעס. כן נלקח בחשבון לקולה כי הוא נעדר עבר פלילי ובעל

עבר תעסוקתי למופת. מתסקיר שירות המבחן עלה גם כי בחלוף הזמן, המערער מבין את המחירים אותם הוא משלם בגין התנהגותו. לנוכח כל האמור, בית המשפט המחוזי קבע כי אין לסטות ממתחם העונש ההולם, אך מצא כי הנסיבות אינן מצדיקות אימוץ הרף העליון במתחם, בעיקר בשל מצבו הנפשי מאז המעצר, ועל כן גזר על המערער 9 שנות מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך 3 שנים מיום שחרור מהמאסר עבירת אלימות מסוג פשע; ופיצוי כספי למתלוננת בסך 35,000 ש"ח. מכאן הערעור שלפנינו.

נימוקי הערעור

5. המערער טוען בערעורו כי בית המשפט המחוזי שגה בקביעתו כי רף הענישה במקרה הנדון הוא בין 7 ל-13 שנים. לעמדתו, אין להתייחס למקרה הנדון באופן דווקני כאל עבירה של אלימות בין בני זוג, אלא כאל חבלה בכוונה מחמירה, כאמור בכתב האישום. זאת משום שהקשר הזוגי בין המערער למתלוננת הסתיים כבר לפני מספר שנים, ומאז הקשר ביניהם הסתכם בעניינים הקשורים לבנם המשותף בלבד. המערער מוסיף וטוען כי בית המשפט המחוזי שגה גם בכך שלא העניק משקל גדול יותר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ואשר יש בהן כדי להשפיע על מתחם הענישה. לחלופין, המערער סבור כי לאחר קביעת מתחם הענישה, היה על בית המשפט המחוזי לגזור עונשו ברף התחתון של המתחם ובהתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. עוד טוען המערער כי בית המשפט המחוזי שגה משלא מצא כי מדובר במקרה חריג בו יש ליתן משקל נכבד לכך שמצבו הנפשי הנסער בשעת ביצוע העבירה היה תולדה של מאבק ממושך, קיומי ויומיומי על רקע זכותו ליטול חלק בחייו של בנו. כמו כן, לשיטת המערער, בית המשפט המחוזי שגה משלא מצא ליתן משקל גדול יותר לכך שהוא שיתף פעולה עם החוקרים והודה בכל המיוחס לו כבר בחקירה הראשונה, וכן משלא העניק משקל גדול יותר לכך שהוא אדם נורמטיבי ומאסר ממושך יפגע בסיכויי חזרתו למסלול החיים הרגיל. על כן, המערער מבקש להפחית מעונש המאסר אשר הוטל עליו.

6. בדיון לפנינו, טען בא כוח המערער כי מתסקיר שירות המבחן המשלים בעניינו של המערער עולה כי הוא היה במצב נפשי קשה בעת האירוע וכיום מצבו השתפר והוא מביע חרטה על מעשיו.

תשובת המשיבה

7. המשיבה, מנגד, טוענת כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, האמור בתסקיר שירות המבחן המשלים נלקח כבר בחשבון לעניין העונש. עוד המשיבה סבורה כי מדבריו של המערער בערעור עולה כי הוא אינו נושא באחריות על המעשים ואינו מצטער עליהם. המשיבה מציינת כי המתלוננת עברה פגיעה קשה מאוד ועד היום היא סובלת מפגיעות פוסט-טראומטיות ונושאת צלקות על גופה. יתרה מכך, המתלוננת חוששת מהיום שבו המערער ישתחרר מהכלא, זאת במיוחד שעה שהתביעה האזרחית עדיין תלויה ועומדת והחשש מפני זעמו נותר בעינו. לעמדתה של המשיבה, מעשה התקיפה לא היה בלהט הרגע אלא לאחר חשיבה ממושכת והכנת ציוד התקיפה, וכן התקיפה נעשתה באופן קר ואכזרי בנוכחות הקטין.

תסקיר שירות המבחן

8. ביום 2.11.2014 הוגש לנו תסקיר שירות מבחן משלים בעניינו של המערער. מן התסקיר עולה כי המערער

מוכר למערכת בריאות הנפש מראשית מעצרו, ואובחן כסובל ממצב פסיכוטי. המערער גם התקשה להסתגל לתנאי מאסרו ומצבו הנפשי אינו יציב, וכיום הוא נמצא במעקב וטיפול פסיכיאטרי. עוד עולה מתסקיר שירות המבחן כי המערער השתלב במסגרות חינוך ומביע מוטיבציה להשתלב בקבוצות טיפוליות בתחום עבירותיו. בתסקיר שירות המבחן צוין גם כי הוריו מגיעים לבקרו באופן רציף ומהווים עבורו גורם תמיכה משמעותי.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי בעניינו של המערער, ולאחר עיון בנימוקי הערעור ושמיעת הצדדים לפנינו, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות.
10. הלכה ידועה היא שערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, גם אחרי תיקון 113 לחוק העונשין (ראו והשוו: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל (10.6.2014)). המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.
11. אשר למתחם הענישה, המדובר בעבירת אלימות חמורה ביותר שהופנתה כלפי מי שהיתה בת זוגו של המערער אשר רק בנס הסתיימה בלא תוצאה קטלנית. הוא דקר את המתלוננת דקירות רבות בגופה, הכה בפניה, בעט בה וטרק עליה את דלת הרכב. אם לא די בכך, הוא אף דרס אותה מיד לאחר מכן עם רכבו. כל זאת לעיני בנם הקטין. אין צורך להכביר עוד במילים על חומרת מעשיו של המערער. כתוצאה ממעשיו, נגרם למתלוננת נזק פיזי ונפשי קשה, ממנו היא סובלת עד יום זה. איננו סבורים כי הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה אשר הצביע עליהן המערער - מצבו הנפשי הנסער בשל המאבק על משמורת בנו- יש בהן כדי להפחית מחומרת המעשים, בנסיבות אלו, ולהביא להקלה בעונשו.
12. ועוד, עיון בפסיקה שניתנה על ידי בית משפט זה בגין ביצוע עבירה זהה (חבלה בכוונה מחמירה) שנעברה בנסיבות דומות לאלו שבמקרה שבפנינו (דקירת בת זוג באמצעות סכין, אשר גבלה בסיכון חיים ממש), מראה כי העונש שנגזר על המערער אינו חורג מרמת הענישה הנוהגת. כך לדוגמה נדחה ערעור על חומרת עונש של 13 שנות מאסר בפועל בע"פ 925/07 חדד נ' מדינת ישראל (18.6.2008); 10 שנות מאסר בפועל בע"פ 2672/08 פלוני נ' מדינת ישראל (17.11.2008); ו-9 שנות מאסר בפועל בע"פ 3753/04 דסה נ' מדינת ישראל (25.10.2014) ובע"פ 3503/06 גואה נ' מדינת ישראל (26.2.2007). הפסיקה המועטה אליה מפנה המערער בהודעת הערעור אינה מלמדת על ענייננו, וזאת משום שבאותם מקרים האלימות לא ננקטה כלפי בת זוג או בת זוג לשעבר. מעשי אלימות הנעשים בתוך התא המשפחתי - גם אם צלע ממנו כבר אינה מחוברת אליו - ראויים ליתר גינוי. תקיפתו את המתלוננת לא נעשתה סתם כך אלא נעשתה על רקע ההיכרות האישית המוקדמת בין השניים, ובשל הידרדרות הקשר הזוגי ביניהם עד לרמה שבה בת הזוג לשעבר מבקשת לנתק את מגעיו עם בנם המשותף. על כל זאת, יש להוסיף ולהזכיר כי אין מדובר בהרשעה בעבירה אחת בלבד וענישה רק עליה. לעבירה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התווספה גם עבירת מעשה פיזיות ברשלנות תוך נהיגת רכב, לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין. כפי שקבע במפורש בית המשפט המחוזי, מתחם הענישה נקבע לשתי העבירות האלו ביחד. דומה כי אין צורך להכביר במילים גם על הסכנה הרבה הגלומה לחיי אדם בתופעת המרדפים. המערער נהג בצורה פראית תוך שהוא מסכן חיי נהגים אחרים, עוברי אורח וחיי שוטרים שביקשו למלא את תפקידם וכל זאת כדי להימלט מהדין. נסיבות ביצוע

העבירות בכללותן הן חמורות והעונש שגזר בית המשפט המחוזי הולם חומרה זו ואינו סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה.

13. אשר לעונש בתוך מתחם הענישה, לא ניתן לומר כי השיקולים שהעלה המערער, כפי שעולים גם מתסקיר שירות המבחן, נעלמו מעיניו של בית המשפט המחוזי, וניכר כי הוא נדרש להם בגזר דינו (ראו: פסקה 12 לגזר הדין). בית המשפט המחוזי התייחס למכלול נסיבותיו האישיות של המערער, ובכללן: הודאתו, שיתוף הפעולה מצדו, נטילת אחריות על מעשיו, עברו הנקי והיותו ככלל אדם נורמטיבי ועובד למופת. על כן, איננו רואים לנכון להתערב בעונש שקבע בית המשפט המחוזי. לבסוף, נעיר כי לא נעלמו מעיניו שיתוף הפעולה של המערער עם גורמי הטיפול בשירות המבחן ובבית הסוהר, וכן השינוי שחל בתפקודו ובהשתלבותו בבית הסוהר, ואנו מעודדים אותו להמשיך בדרך זו. הנחתנו כי ייתכן וייתן לכך ביטוי בעת שתיבחן בקשתו לשחרור מוקדם ככל שתוגש, וזאת מבלי שאנו נוקטים עמדה לגופה של בקשה זו.

14. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ג בחשון התשע"ה (6.11.2014).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט
